

VOJAŠKE ČETE PROTI RUDARJEM V COLORADO.

Governor je oklical obsedno stanje v okraju Huerfano, kjer je zastavkalo 3500 rudarjev.

RUDARJI V WASHINGTONU PREJELI \$300,000 PODPORE.

Denver, Colorado. — Polkovnik Patrick Hamrock, državni adjutant, je naznanil v sredo zvečer, da je governor oklical obsedno stanje v okraju Huerfano, v južnem Coloradu, kjer je zastavkalo 3500 rudarjev, zaposlenih pri Colorado Fuel & Iron Company. Hamrock pravi, da se takoj odpelje v Trinidad, kjer prevzame poveljstvo državne milice, ki ima po odredbi governorja Shoupa skrbeti za "red in mir" v okraju Huerfano.

Odborniki unije so naznanili, da rudarji stopajo v stavko iz protesta proti znižanju mezde za trideset odstotkov. Družba je s tem prelomila pogodbo z organizacijo, ki določa staro mezdo do prihodnje spomladi. Enajst rudnikov po čia. Druge družbe se tudi pripravljajo na prelomitev pogodbe. Ako se to zgodi, tedaj bo stavka splošna po vsem okrožju.

Seattle, Wash. — (Federated Press). — Odbor 10. distrikta United Mine Workers of America je sprejel in izdal več ko \$300,000 za podporo rudarjev, ki so že sedem mesecev isprti, ker ne morejo sprejeti znižanja mezde kakor je odredila pogodbelomna kompanija. Izpor traja od 15. marca t. l.

Finančno poročilo odbora v tem distriktu, ki pokazuje, kako ogromno vsoto denarja je organizacija že izdala za ohranitev zaprtih delavnic na polju premoga v državi Washington, je potrdila posebna komisija, katero je poslala rudarska eksekutiva v Indianapolisu.

Mednarodna unija je v tem času prispevala \$167,000, illinoiski distrikt organizacije je posodil \$50,000 in veliko vsoto so dali rudarji v Montani.

Sovražniki organiziranega delavstva v Seattlu so nedolgo tega apelirali na governorja Harta, da naj pošlje državno milico v okoliš izprti rudarjev. Apel je bil odklonjen, toda governor je rekel, da pošlje čete in razglasi obsedno stanje ob prvem pojavu nemirov.

Baroni premoga imajo svojo privatno armado oboroženih pretepačev v rudarskih naseliščih. Ta armada jih stane \$2000 dnevno. Zato pa bi radi dobili milico, ker potem se bi iznebili stroškov za svojo privatno armado.

FORD-NEWBERRYJEVA KONTOVERZA V SENATU.

Washington, D. C. — V senatu je pričela razprava, ako se Newberry prizna senatorski sedež. Newberry je bil Fordov protikandidat. Njemu se očit, da je porabil preveč denarja pri primarnih volitvah in da se je posluževal koruptne metode.

Samoposebi se razume, da so republikanci večinoma za Newberryja, demokratije pa proti njemu. Pa tudi med republikanci je nekaj senatorjev, ki so proti Newberryju. Kontroverza je šele pričela in težko je zdaj povedati, kako konča.

Angleški kronprince dospel v Indijo.

Bombaj, Indija, 16. nov. — Vališki princ je danes dospel sem na bojni ladji "Renown".

(Indijski revolucionarji že dalj časa groze, da sprejmejo angleškega prestolonaslednika z velikimi protibritskimi demonstracijami in generalnimi stavkami.)

"Prosveta" je zakazala za pol dneva večerj vlad pokvarjenosti tiskalnega stroja. Želim, da naročniki vzamejo to na znanje. Upravištvu.

VPRAŠANJE RUSKIH DOLGOV SE MORE REŠITI EDINO NA KONFERENCI.

Moskva, 16. nov. — Komisar vnanjih zadev Čičerin je danes odgovoril Angliji na njeno zadnje noto, ki zahteva nekatere podrobnosti glede plačila carističnih dolgov, narejenih do leta 1914, in pojasnila, kaj bo s pomembnimi dolgoti, da vse podrobnosti glede tega vprašanja se ne morejo rešiti drugače kakor na mednarodni konferenci, katero predlaga Sovjetska Rusija.

SVETOVNI VETERANI ZA DEBSA.

IZROČILI SO PREDSEDNIKU SPOMENICO ZA POMILOŠČENJE POLITIČNIH JETNIKOV.

Ena delegacija je sestala iz bivših vojakov, odlikovanih s častno kongresno kolajno.

Washington, D. C. — Predsedniku Hardingu so bile izročene spomenice od bivših vojakov, ki so služili v svetovni vojni, da se pomilostijo politični jetniki. Ena delegacija je sestala iz štirih mož, ki so bili odlikovani s častno kongresno kolajno. Druga delegacija je sestala iz odbornikov veteranske organizacije, poznane pod imenom World War Veterans, v kateri je organiziranih pol milijona bivših vojakov, ki so služili v armadi ali mornarici ob času svetovne vojne.

Spomenica štirih mož, odlikovanih s častno kongresno kolajno, je poudarjala, da so bili v vsaki državi, zapleteni v svetovni vojni, že zdavnaj izpuščeni vsi jetniki, ki so bili kot naši jetniki nasprotniki vojne. V spomenici je zastavljeno vprašanje, zakaj Amerika s svojimi demokratičnimi ideali tako dolgo čaka s aktom pravice in dobre volje.

Spomenica, ki jo je predložila veteranska organizacija, poudarja, da ne apelirajo za amnestijo le bivši navadni vojaki, ampak prepričani so, da ravno tako mislijo milijoni navadnega ljudstva v deželi. Peticija dalje pravi, da je skoraj vsaka strokovna organizacija v deželi že večkrat zahtevala, da se politični jetniki pomilostijo, ker je obdržanje političnih jetnikov odsev na ameriško demokracijo. Spomenica pravi na nekem mestu, da so v teh ljudeh (političnih jetnikih) učinkovali ravno taki ideali, kakor v veteranih, razlika je bila le v metodi, po kateri naj se dosežejo.

Delegacija mož, odlikovanih s častno kolajno, je vodil kapitan George H. Mallon iz Minneapolisa, ki je poistil nemško gnezdo za strojnice z golimi pestmi. A. G. Cooper, predsednik veteranske organizacije, je pa načeloval deputaciji veteranov.

SEDEM ALI OSEM STARIH BOJNIH LADIJ NA PRODAJ.

Washington, D. C. — Če kdo želi kupiti ameriške bojne ladje, da porabi kovine za izdelovanje avtomobilov, strojev, plugov ali drugega poljskega orožja, mu ni treba čakati, da bo končana razorožitvena konferenca. Ameriška mornarica ima sedem ali osem starih bojnih ladij na prodaj. V teh ladijah je precej železa, jekla in drugih kovin, ki se dajo porabiti za razne stroje in orodje.

Mornariški častniki menijo, da ne pomeni, da bodo ladje potopljene, če se govori o njih, da pojdejo med staro in orabljeno šaro, ampak da poberejo z ladij material, ki se da uporabiti.

VRHNE.

Chicago in okolica: V soboto nestanilo in mrzlo. Severnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 62, najnižja 51. Solnce izide ob 6:42, zaide ob 4:28.

ŽENSKESK ORGANIZACIJE NISO ZA PREGLAVICO DIPLOMATOM.

TAKO GOVORI AKOLJA TER ŽENSKIH ORGANIZACIJ.

Stavljen je bil samo en resen amandament, a še ta je bil postavljen z dnevnega reda.

Washington, D. C. (Federated Press). — Ženske organizacije, ki so bile v nedeljo zastopane na skupnem shodu za znižanje razoroženja, ne bodo stavile sivih las v glavo diplomatom. Odbor je po preliminarini seji v soboto ignoriral večje število brzojav, ki so zahtevale, da se razorožitvena konferenca vrši javno. Sploh je črtal v svojih resolucijah zahtevo za obdržanje javne konference. To se je zgodilo, ko so štiri žene, imenovane po predsedniku Harding, kot članice njegovega posvetovalnega odbora, izjavile, da ne bodo vlačile spornih vprašanj v posvetovalni odbor. Te žene so mrs. Egan, urednica "Saturday Evening Post", mrs. Edson, članica kalifornijske industrijske komisije, mrs. Upton, članica narodnega odbora republikanske stranke, in mrs. Winter, predsednica Splošne federacije ženskih klubov.

Formalna resolucija je bila predložena in sprejeta, ne da bi bila dana prilika, da se stavi amandamenti ali da se vrše temeljite razprave o nji. Ena sama žena na zborovanju je skušala spraviti en amandament na dnevni red, katera je mrs. Borden Harriman, ki je predsedovala, proglasila izven dnevnega reda.

Amendement se čita: "Edino program popolne razorožitve, pa naj stane kar hoče, in opustitev gospodstva nad ujetniškimi ljudstvi, in javne seje skozi vso konferenco lahko služijo za vpostavitve zaupanja in zaupnosti vseh ljudstev na svetu."

Izreden dogodek na shodu je bilo tudi svari, ki ga je izrekla gđ. Julia O'Connor, voditeljica organiziranih grafistik, v katerem je povedala, da mora konferenca delati zelo pazno, ako se hoče osvoboditi militarizma, za katerega odpravo delajo žene. Opomnila je zborovalke na razočaranja, ki jih je prinesla versailleska konferenca. Na tej konferenci je opaziti ravno tisti vpliv in do gotove meje tudi tiste osebe. Če se hoče delavstvo vsega svet opustiti tlačenstva in mizerije z odpravo vojne, tedaj mora to delavstvo vplivati na diplomate.

Med drugim je O'Connorjeva rekla: "Proglasišni vojni cilji tega naroda in aliranih narodov so govorili o hrepenenju po svobodi in po političnem samoodločevanju, ki jih znajo ceniti ljudstva vsega sveta, posebno pa ta dežela. Odpravljeno je črtanje vojne pri ameriških delavcih; bile so sanje o svobodi in enakosti, ki se dajo doseči le s krvjo v bitki in s trpljenjem."

"Toda trpljenje, mraz, glad in potrebe niso bile nove prikazni za delavski svet. Delavstvo je lahko gledalo tem produktom vojne v oči, kajti srčalo se je z njimi že zdavnaj. Obsežni industrijski boji in za velike principe so se bojevali v Ameriki pred letom 1917. Vojaki teh bojev so se naučili trpeti, stradati in revšine. Vse rane brskosti in sovražstva, ki jih ustvarita tiranstvo in krivica, so zapustile znamenja na teh bojevnikih, in tako je šlo delavstvo v boj z obsedbo močnih mož zaradi prestanega trpljenja in s navdušenjem mislečih idealistov za stvar, katero je treba dovršiti."

"Zmaga je prišla. Izgube na bojnem polju so bile velike. Doma so dobro vsevali profitarji in patrijotizem se je izkoriščal. Toda vredno je bilo doprinesti te začasne žrtve. Vojna je bila dobljena, in visoki cilji, zaradi katerih pri svoji lokalni organizaciji, da

ALEXANDER HOWAT IZKLUČEN IZ MEDNARODNE UNIJE RUDARJEV!

Pittsburg, Kans. — Van A. Bittner, posebni zastopnik Johna L. Lewisa, je v četrtek zjutraj naznanil, da je Alexander Howat, predsednik okrožne organizacije rudarjev v Kansasu, izključen iz unije United Mine Workers of America, katere je član je že dvajset let. Bittner je dalje naznanil, da izobči iz unije vse rudarje v Kansasu, ki stavkajo iz simpatij do Howata.

ZAKAJ SO KROJAŠKI DELAVCI ZASTAVKALI?

PODJETNIKI SO HOTELI PODALJŠATI DELAVNICE IN UVESTI DELO OD KOSA.

Stavka je popolna in delavci so solidarni.

New York, N. Y. — Krojaški podjetniki so se igrali toliko časa z ognjem, da so krojaške delavce, ki izdelujejo ženske plašče in obleke in krila poglajali v stavko. Zastavkalo je pet in petdeset tisoč krojaških delavcev, ki so delali v tri tisoč delavnicah.

Podjetniki so hoteli predvsem uvesti stare delovne razmere, v katerih so delavci delali kot živina, zaslužili pa niso toliko, da bi sebe in svoje družine lahko preživeli tako, kot se spodobi, da žive ljudje. Podaljšati so hoteli delovni čas in uvesti zopet bič za delavce — delo od kosa.

Začetek stavke je bil popolnoma miren in reden. Skoraj vsi delavci so zapustili delavnice. To se je zgodilo v smislu glasovanja, ko so podjetniki nabili v tovarnah proglase, v katerih naznanjajo delavcem svojo voljo. Največ delavcev je zastavkalo v Manhattanu, okoli dva tisoč pa v Brooklynu.

Odborniki krojaške organizacije International Ladies' Garment Workers' Union izjavljajo, da bo boj na življenje in smrt. Delavci bodo vztrajali v stavki, dokler podjetniki ne odnehajo. Med podjetniki je bilo slišati glasove, da je zdaj najugodnejši čas, da se razbije organizacija. Taki glasovi so bili že slišati v prejšnjih stavkah, ki so pa ostali le pobožna želja podjetnikov. Ali beseda podjetnikov pomeni, da so se podjetniki pripravili za ta boj in da bodo mogoče bolj trmoglavi, kot so bili ponavadi. Odločnost podjetnikov se vidi tudi v tem, da so brezobzirno prelomili pogodbo in tako poglajali delavce v stavko, mesto da se sporna vprašanja predložijo razsodišču v razsodbo.

Odklonili so celo predlog delavskega tajnika Davisa, po katerem je bilo mogoče mirnim potom izravnati stavko. Ta odklonitev pokazuje, da podjetnikom ne gre za izravnavo spora, ampak da so njih želje uničenje organizacije.

Tako ravnanje je pa opomin delavcem, da ne smejo odnehati pod nobenim pogojem od poti, na katero so jih porinili podjetniki proti njih volji, dokler podjetniki ne pokažejo, da so drugih misli in da so pripravljeni sestiti z zastopniki delavstva k mizi in se pogajati zaradi spornih vprašanj. Podjetniki so izklopali bojno sekuro, torej je njih dolžnost, da jo odlože prvi, ako se hočejo pogovarjati o mirovnih pogojih.

Celo meščanski listi kot New York World obsojajo tako početje in pravijo, da naj podjetniki nikar ne upajo, da bodo simpatije javnosti na njih strani.

Voditelji organizacije izjavljajo, da so delavci solidarni in odločni; da med njimi še ni bilo opaziti take odločnosti v prejšnjih bojih. Vprav zavratni napad podjetnikov je razstogotil delavce, da so prenehali z delom kot en mož, ko je napočila ura stavke. Vsek delavec se je takoj zgledil pri svoji lokalni organizaciji, da

KARLU BODO PLAČE—VALI LETNI HARAČ?

Liga narodov namerava zaključiti, da bodo države, ki so nasledile Avstro-Ogrsko, plačevale letnih pol milijona zlatih mark bivšemu avstrijskemu cesarju v svrhu, da se mu bo dobro godilo v izgnanstvu! Liga tudi zahteva, da omenjene države plačajo Karlov dolg, ki ga je naredil v Švici. Vse to je maslo Anglije.

Pariz, 17. nov. — Svet lige narodov je večeraj v tajni seji razpravljal o apanaži, ki se naj dovolj bivšemu avstro-ogrskemu monarhu Karlu Habsburgu menda za pokritje stroškov njegovega bivanja na portugalskem otoku Madejri.

Kolikor je znano, namerava svet lige narodov skleniti, da bo Karl prejel 300,000 do 500,000 zlatih mark (\$75,000 do \$125,000) na leto in to vsoto imajo prispevati vse tiste države, ki so nasledile avstro-ogrsko monarhijo.

Velika Britanija je menda pripravljena plačevati Karlu apanažo, dokler ne bodo anuitete sorazmerno razdeljene med države na teritoriju nekdanje Avstro-Ogrske. Te države so: Avstrija, Ogrska, Čehoslovakija in Jugoslavija; gotovi deleži odpadejo tudi na Italijo, Rumunijo in Poljsko.

Portugalska vlada je informirala entento, da bo Karl nastanjen v velikem in krasnem poslopju v Funchalu, ki je bilo sezidano za zdravilišče. Dokler pa ne bo poslopje pripravljeno zanj, bo Karl stanoval v hotelu.

Karl je pustil več ko dva milijona švicarskih frankov dolga v Švici. Svet lige narodov se posvetojuje, da bi tudi ta dolg prevzele države, ki so nasledile Avstro-Ogrsko. Poročilo se pa glasi, da nove države ne bodo tega storile in najbrž zavrnejo tudi sklep za plačevanje letne apanaže.

Gibraltar, 17. nov. — Angleška križarka "Cardiff" s Karlom in Zito je večeraj preplula ožino pri Gibraltarju. Križarka so je za nekaj časa ustavila, toda izgnanca nista smela stopiti na suho. Danes plove križarka proti otoku Madejri.

SPOR ZARADI DIVJIH GOSI.

Goldenbach, Wash. — Farmarji, loveci in lovski čuvaji so v prepiru zaradi divjih gos. Ogromne jate divjih gosi zdaj prihajajo iz Kanade in posedajo na obrežju rek ali pa na njih otokih. Jate, ki štejejo na tisoče gosi, sedejo doli in dobe izvrstno pišč v oziromi, ki so jo posejali farmarji. Gosi ostanejo do decembra, ko pritisne hujši mraz, poletje šele proti jugu.

Lovska postava prepoveduje streljati divje gosi do ene četrtilne milje od reke in na reki. Farmarji pa pravijo, če nam postava prepoveduje streljati divje gosi, nam ne prepoveduje jih oplasti. S tem pa niso zadovoljni loveci, kajti streljanje farmarjev plaši gosi, da vedno gibljejo, loveci v svojih uticah pa zastonj čakajo, da jih dobe na strel.

PODJETNIŠKE VRSTE ŽE POKAJO.

New York, N. Y. — Benjamin Schlesinger, predsednik krojaške organizacije, naznanja, da je sedem sto krojaških podjetnikov, od katerih večina ne pripada k podjetniški organizaciji, vprašal odbor organizacije, da žele izravnati sporna vprašanja. To je prvo znamenje, da podjetniške vrste niso več trdne.

je odložil orodje in prenehal delati.

Organizacija ima precej dobro založeno svojo bojno blagajno, poleg je pa krojaška organizacija Amalgamated Clothing Workers of America obljubila svojo polno pomoč.

JUGOSLOVANSKO-ALBANSKA AFERA NA JAVNI RAZPRAVI.

Belgradska vlada pravi, da so le "neredne čete", nad katerimi ni kontrole, udre v Albanijo.

SRB OBSTRELIL ITALIJAN-SKEGA ATAŠEJA.

Pariz, 17. nov. — Večeraj je prišla brzjavna vest iz Belgrada, da je šef srbskega prebiroja streljal na polkovnika Novosija, italijanskega vojaškega atašea in ga nevarno ranil. Italijanski poslanik je takoj zahteval preiskavo, rekoč, da je ta dogodek akrajno resnega pomena. Razmerje med Jugoslavijo in Italijo je valed tega postalo zelo napeto.

Pariz, 17. nov. — H. A. L. Fisher, angleški član sveta lige narodov, je na večerajnji otvoritveni seji sveta zahteval, da se naj seja, na kateri se bo pretresala jugoslovansko-albanska afera, vrši javno. Svoj predlog je utemeljil z izjavljanjem, da "ta zadeva velike važnosti, kajti prva država (Jugoslavija), ki je prelomila ustavo lige narodov, je na zatožni klopi."

Včerajšnja seja je trajala samo pet minut. Francoski član Leon Bourgeois je bil izvoljen predsednikom in Fisherjev predlog za javno zborovanje je bil sprejet. Jugoslovani zanikajo poročila, da so njihove redne čete prekoračile albanske meje, priznavajo pa, da so udrele preko meje neredne čete, nad katerimi poveljništvo armade nima kontrole.

Jugoslovansko-albanska kriza je podobna problemu Vilne, katerega je liga skušala rešiti že pred enim letom, a je še danes nerešen. V slučaju Albanije pa hoče liga gnati stvar do konca, dokler je ne reši.

LOVENJE KOJOTOV NA UMETEN NAČIN.

Siox Falls, S. D. — Tukajšnja država plačuje premijo za kojote, ki delajo farmarjem veliko škodo. Kojot je pa prekanjena žival in težko se ji približa lovec, da jo ustrel.

Albert Warden si je izmislil nov način lovenja te škodljive živali.

Warden se pelje s svojim tovornim avtomobilom na lov. Zada na avtomobilu ima kurnike, v katerih ima tolopo psov. Kadar se približa toli kojotovi, potegne za vrvice, kurnik se odpre in psi poskačejo iz njega. Psi kmalu doidejo svojo žrtev. Prevažanje psov na avtomobilu jih ohrani čile in spošite. Warden pravi, da se tak lov bolj izplača, kakor če bi hoteli delati v tovarno.

Nemške ladje smejo na Črno morje.

Pariz, 17. nov. — Poslanski svet je sklenil, da smejo zdaj nemške trgovske ladje pluti po Črnem morju.

Nova razstrelba v Nemčiji.

Berlin, 17. nov. — Dvanaest delavcev je bilo ubitih in 60 ranjenih, ko je razstrelba uničila tovarno v Dotzheimu blizu Weisbadena na Pruskem. Škoda znaša pet milijonov mark.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.55 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657-59 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.



Datum v oglepaju s. pr. (Oct. 31-31) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne ustavi list.

NA BALKANU ZOPET VRE!

"Chicago Tribune", znan dnevnik, ki se rad pobaha, da je dobro informiran o vsem, kar se godi po svetu, pri naša na prvi strani pod naslovom "Srbsko izzivanje vznemirja sile; seja jutri" poročilo svojega poročevalca v Parizu o nemirih na Balkanu.

V celi vesti se rabi samo enkrat beseda Jugoslavija, povsod drugje se pa rabita besedi Srbija in srbski. Zdi se, da to ni naključje, ampak da je bilo izvršeno namenoma, kajti poročevalec v Parizu ni takšen butec, da ne ve, da je jugoslovanska skupščina v Beogradu krstila novo državno tvorbo, ki je poznana v diplomatičnem in poštnem jeziku kot Jugoslavija, za kraljevino "Srba, Hrvata i Slovenaca."

Vest nam pripoveduje, da je Jugoslavija obvestila svet poslanikov, da ne more priznati albanskih mej, kot jih je določil svet poslanikov. Svet bo takoj podvzel korake proti Srbiji (zakaj ne proti Jugoslaviji ali kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca?) in da bo proti Srbiji proglašena blokada. Lloyd George, britski ministrski predsednik, se je odločil svetu pokazati, da liga narodov lahko ustavi vojno. Srbska armada napreduje, Tirana, glavno mesto Albanije je v nevarnosti itd.

Poglejmo, kaj je Srbija, ki tvori del sedanje Jugoslavije žrtvovala v vojni, da sedajno tragedijo razumemo bolje in da mogoče tisti, ki danes odločajo o usodi Jugoslavije v Beogradu toliko preje pridejo do spoznanja, da le močna balkanska federativna republika lahko prinese mir Balkanu.

Statistične podatke je sestavil profesor E. L. Bogart, ki predava na illinojski univerzi. Po njegovem poročilu je Srbija imela 707,343 mrtvih, težko ranjenih 322,000, lahko ranjenih 28,000, ujetnikov in izgubljenih pa 100,000. V primeri z njo je imela Velika Britanija 807,451 mrtvih v vseh armadah, tudi kolonijalnih, 617,740 težko ranjenih, 1,441,394 lahko ranjenih, ujetnikov in pogrešanih 64,907, Italija pa le 507,160 mrtvih, 500,000 težko ranjenih, 2,344,000 lahko ranjenih in 453,500 ujetnikov in pogrešanih.

Ce trezno preudarimo te številke, tedaj vidimo, da je imela Srbija v primeri z obema državama ogromne izgube na ljudeh.

Da poznamo še boljše izgube, pogledimo izgube na imetku, da jih razumemo. Srbija, Albanija in Crnogora so imele skupaj na imetku dve milijardi dolarjev izgube, Italija dve milijardi sedem sto deset milijonov dolarjev in ves britski imperij pa eno milijardo sedem sto petdeset milijonov dolarjev ali toliko kot Nemčija.

Zrtve, ki jih je doprinesla Srbija, so strašne, dosegla je pa malo.

Ko je znani pustolovec D'Anunzio zasedel Reko, ni Lloyd George zagrozil, da ga spodi z Reke, čeprav je tako zahtevalo ljudstvo na Reki in je s tem ljudstvom soglašalo v njegovi zahtevi vse jugoslovansko ljudstvo.

In zakaj? Ljudje, ki so se smatrali v Jugoslaviji poklicanim, da vodijo usodo jugoslovanskega ljudstva, so poslali v Pariz tolpo "veleučenihih doktorjev", katerim bi človek ne zaupal uprave navadne kmečke občine. Združene države so podpirale zahteve Jugoslovancev, Wilson, prejšnji predsednik Združenih držav se je trudil, da stori zanje, kar je v njegovih močeh, samo reči je bilo treba, da ameriške čete zasedejo sporno ozemlje in italijanske čete bi se morale umakniti. Ali teh besed ni bilo od jugoslovanskih "veleučenihih doktorjev", ker niso razumeli ameriške mentalitete, ampak so posmemali diplomate malih držav in ponižno lazili okoli zastopnikov Francije in Britanije.

Ako bi bila poslana na mirovno konferenco v Pariz dva povprečna izobražena jugoslovanska ameriška delavca kot zastopnika Jugoslovancev, bi bila stokrat bolje opravila delo, ki je bilo poverjeno "veleučenihih doktorjem" s protekcijo iz Jugoslavije. Tam se ni gledalo na interese jugoslovanskega ljudstva, ampak glavno ulogo so igrale koncesije, ki jih dobe britski ali pa francoski kramarji, tvoreči razne podjetniške družbe za izkoriščanje naravnih bogastev v Jugoslaviji.

Ravno tako so bili merodajni faktorji gluhi v Beogradu, da je treba ujediniti Jugoslovane v močni in trdni jugoslovanski federativni republiki, ki naj tvori podlago za ustanovitev še močnejše federativne republike balkan-

skih ljudstev, da se tako ustvari garancija za trajni mir na Balkanu.

Posledice zavožene politike se vidijo. Novi nemiri na Balkanu in norčevanje častniških poročevalcev iz srbskega ljudstva, ki je doprineslo najstrašnejše žrtve v zadnji vojni.

Ali niso to bridke izkušnje? Ali ni čas, da merodajni faktorji v Beogradu po teh slabih izkušnjah krenejo na drugo pot, da se reši, kar se še rešiti more?

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Konvencija illinojskih rudarjev. Delegatje konvencije rudarjev v 12. distriktu, ki se vrši v Peoriji, so sprejeli resolucijo, v kateri podpirajo stališče illinojskih delegatov na zadnji konvenciji rudarjev v Indianapolisu, ki ki so bili v opoziciji proti Johnu L. Lewisu v zadevi vsote \$27,000, katere je bila potrošena v stavki pred dvema letoma. Indianapolis konvencija je zaključila, da mora distriktna organizacija v Illinoisu objaviti detaljne izdatke omenjene vsote. Illinojski rudarji so pa na svoji konvenciji izrekli obsodbo nad omenjenim zaključkom na temelju, ker krši avtonomijo okrožne organizacije. Obenem je bilo sklenjeno, da tajnik Nesbit objavi detaljne izdatke. Rezolucija se glasi:

"Smatrajoči sklep zadnje mednarodne konvencije, tikajoč se odloka, da morajo odborniki 12. distrikta objaviti podrobnosti glede vsote \$27,000, izdane pred dvema letoma, za invazijo pravice naše avtonomije, izjavljamo, da so naši odborniki pravilno postopali, ker se niso od sedaj ravnali po omenjenem sklepu; dalje izjavljamo, da obojamo mednarodni izvrševalni odbor, ker je kršil pravice naše samovlade, in obžalujemo, da je mednarodna konvencija podprla izvrševalni odbor. Mednarodna unija nima pravice, mešati se v notranje zadeve okrožnih organizacij. Da se pa ohrani dobro ime naših distriktnih odbornikov, ki so izpostavljeni napadom lažnjive politične propaganda, katero vodi predsednik John L. Lewis, nalagamo tajniku Nesbitu, da takoj objavi detaljne podatke glede omenjene denarne vsote. To pa ne pomeni, da priznavamo pravico mednarodne unije, posegati v naše notranje zadeve; stališče konvencije je, da je to čisto naša notranja stvar, ki ne sme brigati nikogar zunaj 12. distrikta."

Skoraj neverjetno! Policijski šef v Bayonnu, N. J., je posvaril Tidewater Oil kompanijo, da ne sme dovažati obožanih stavkolkazov v svoje tovarne, v katerih je stavka zaradi znižanja meze.

Predsednik illinojskih rudarjev Frank Farrington je sprejel poziv Johna Wilkinsons, predsednika rudarjev v Arkansasu in zvestega pristana Johna L. Lewisa ter velikega nasprotnika Alexandra Howata, da javno debatirata o položaju v Kansasu.

Delavski department vlade naznanja, da posreduje v sledečih sporih med delavci in delodajalci: Cleveland. Stavka razvažalcev mleka zaradi 20-odstotnega znižanja meze.

Trenton. Delavci pri Ajax Rubber kompaniji protestirajo zoper 17-odstotno znižanje meze.

Portland, Ore. Pekovski pomočniki protestirajo proti ponovnemu petodstotnemu znižanju meze.

Chicago. Spor med tiskarskimi delavci tipografske unije št. 16 in lastniki tiskarn zaradi meze in drugih pogojev. Spor je zdaj v rokah razsojstva.

New York. Nameščenci Buh Terminal kompanije so se uprli drugemu znižanju meze.

Philadelphia. Okrog 10,000 premogarjev je v konfliktu s Pennsylvanija Coal kompanijo zaradi delovnih pogojev.

Illinois. Opekarski in lončarski delavci po vsej državi so v meznem gibanju.

Vrhutega je department za delo v tesnih stikih s stavko krojačev v New Yorku.

Ali bo 10,000 rudarjev v Kansasu izključenih? Iz Pittsburgha, Kans., je prišlo poročilo, da je "ultimat", ki ga je dal Lewis stavkujočim rudarjem v Kansasu, potekel 15. novembra in da se njegov osebni zastopnik Van A. Bittner pripravlja na izobčenje kakih 10,000 rudarjev iz unije United Mine Workers of America, Lewis

je v "ultimatu" zahteval, da se morajo rudarji do omenjenega dne vrniti na delo, toda stavkarji ki stojijo do zadnjega moža za Howatom, se ne zmenijo za "ultimatu" in stavkajo dalje. Protestna stavka traja približno že dva meseca.

Kapitalistična solidarnost. Kraljeve kompanije v Coalingu, so nestavkujoče svoje moštvo zaposlile kot popisovalce stavkarjev na črno listo. Podjetniki so skupno sklenili, da bodo odpustili vse voditelje in boljše člane unije oljnih delavcev, ki se nahajajo sedaj na stavki.

Stavka stavcev končana. — Po osem mesečni stavki stavcev v Binghamtonu so črkostavci in tiskarji objavili, da so se poravnali s podjetniki pri nekaterih listih, pri drugih pa so delavci v zahtevah podlegli in morali so pristati na uvedeno odprto delavnico, podaljšanje delovnega časa in znižano mezo.

Protestna stavka premogarjev. 8000 rudarjev v antracitnih premogorjih pri Wilkesbarreju, Pa., je pustilo delo, ker se je Pennsylvaniska premogokopna družba branila priznati kovaškega pomočnika za pravega kovača. Po kratki stavki so podjetniki priznali pomočnika kovačem.

Stavkarji razvažalci se drže trdno. Stavkovni komitej razvažalcev mleka je objavil, da so stavkarji še vedno bojevit za izvojevanje svojih zahtev. Eksekutiva njihove unije je pričela izplačevati pomoč stavkarjem, katero bodo prejeli do konca stavke. Družbe imajo dnevno velike zgube, ker nanovašenih par sto stavkolkazov je nezanesljivih in denar, ki ga kolektajo za mleko, smatrajo za svojo last. Brezdvornost si mislijo, da so podjetniki brez nabranega denarja tudi dovolj bogati in da so ubogi stavkolkazi tudi denarja potrebni. Najbolj neljubo za podjetnike pa je dejstvo, da so gotovi farmarji odpovali mleko toliko časa, dokler stavkarji ne zmagojo.

IZ SOVJETSKE RUSIJE.

Boljševiki na delu. Kongres južnoruskih strokovnih organizacij je sklenil, da se odda dvotedenska plača vser organizirancev v prid stradajočemu ljudstvu. Svota znaša skupaj 15 milijard rubljev. — Komisija za narodno gospodarstvo se bavi z velikopoteznim načrtom za izboljšanje poljedelstva v Povolzju. V to svrhu se izvede orjaško kanalizacijsko delo, ki bo v bodoče preprečilo vse poljedelske katastrofe, ki nastanejo po suši. Komisija je dovolila velik kredit za nabavo deset skupin poljedelskih strojev v inostranstvu ki se bodo spomlad uporabljali v afganskih provincah. — V Kubanskem ozemlju se bodo zgradila posebna zavetišča, katerih vsako bo sprejelo po 250 otrok. Prebivalstvo samo sprejema v svojo oskrbo otroke iz stradajočih ozemelj. — Doneški premokopi so po težki krizi radi gladi spet v polnem obratu. V tem mesecu so že iskali 25 milijonov pudov premoga proti 18 v celem prejšnjem mesecu. V samem Groznem izkopljejo sedaj mesečno po 6,800,000 pudov nasproti 3,000,000 v l. 1919.

Delavske fakultete. — Moskva. — V sedanji Rusiji je že ustanovljenih 70 delavskih fakultet, pri katerih je vpisanih 40,000 slušateljev. Slušatelji so največ ročni delavci z malo predizobrazbo, ki so poslani na fakultete iz svojih delavnic.

Ravno sedaj se najbolj dela na to, da bi se organizirale še nadaljne fakultete, da se bo v drugem šolskem letu že poučevalo 100,000 proletarcev. Na teh zavodih so odpravili stare metode poučevanja, ker vse višje šole morajo nuditi poduk, ki je v skladu z življenjem v Sovjetski Rusiji. Veda, ki je bila do sedaj v Rusiji izključeno samo za buržoazijo, je postala dostopna za splošnost, tudi za delujoče mase.

Velika ekspedicijska pod vodstvom nemškega profesorja Kleina odide te dni v Afriko. Profesor Klein je iznašel novo zdravilo proti strašni spalni bolezni, katerega hoče preizkusiti v deželi, ki je tej bolezni domovina. Ekspedicijsko financirajo nemški in angleški industrijalci. Pač zato, ker upajo pozneje na velike profite in ne morda iz humanosti.

Belgijski parlament je kralj razpustil in ravnotako tudi vse pokrajinske svete. Nove volitve so razpisane koncem novembra. Belgijski parlament je v zadnjem času igral ulogo, ki meščanski militaristični reakciji nikakor ni po volji.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Ponarejalci pred sodiščem. V Zagrebu se je pričela sodna razprava proti lepi kompaniji Vida Goloviča, Simona Murdaja, Ani Nagy in drugim, ki so svoj čas napravili toliko ponarejenega papirnatega denarja po 10 in 20 dinarjev, avstrijskih tisočakov in čehoslovanskih pettisočakov iz svoje "tovarne" na Bledu v promet. Zločin je dokazan, ker je policija takrat s osebami zaplenila tudi vsa corpora delata, toda razprava bo vendar par dni trajala, ker je obtoženec Murdaj znorel, ali kakor pravijo zdravniki, navidez znorel.

Gosdni požari v Srbiji. Iz Užice, Pirote, Čuprije in Negotina poročajo, da so tamkaj nastali veliki požari v državnih gozdovih. Oblasti so ukrenile vse potrebno, da se požari lokalizirajo.

Italijanska vlada je prepovedala tudi uvoz krompirja iz Jugoslavije. Krompir pač ne bolega na živinski kugi, torej je razvidno, da gre za sistematične korake proti jugoslovanski državi!

Velik gosdni požar je pred približno 14 dnevi nastal v Velebitu (Hrvaško). Požar traja še danes. Zahteval je tudi že človeške žrtve. Dim je pokril pokrajino v daljavi kakih 30 km. Ogenj je uničil krasne gozdove, v katerih so prebivali tudi še volkovi in medvedi. Oblasti so izdale odredbe, da se požar omeji.

Državno posejilo so podpisali zabezniki po vsej kraljevini za kakih 380 milijonov dinarjev.

Velikanski požari v Beogradu. V Beogradu so zgoreli petrolejski rezervoari ob Savi in železniška skladišča na postaji. Oba požara sta napravila škodo za kakih 10 milijonov dinarjev. Sumijo, da so ogenj povzročili madžarski agenti iz sovraštva do naše države in radi zgage.

Ljubljanski župan s. dr. Periš je bil dne 24. okt. astoličen.

Podivjani Wranglovci. Že s štajarske meje smo pred tednom poročali, kakšna nasilstva vrše najnovejše "granične trupe," sestojee iz ostankov podivjane Wranglovske armade nad obmejnimi prebivalstvom in koliko razburjenja in nezadovoljnosti nastaja valed tega med ljudstvom. Sedaj pa poročajo o enakih stvarih tudi iz Rateš na Gorenjskem, ki leže ob italijanski meji. Od podivjanih Wranglovcev je bil dne 21. okt. ustreljen posestnik Jožef Mežik, star 66 let, zapuščajoč ženo in 8 otrok! Tisti dan je peljal gnoj na svojo njivo, ki leži onstran meje. Vračajoč se z vozom domov, je vzel s seboj tudi nekaj sovražancev. Wranglovska straža pa jih ni pustila domov. Wranglovci so ljudi začeli suvati in prepetati s puškiniimi kopiti in navsezadnje je neki vojak ustrelil Mežika, ki je na mestu umrl. Razburjenja in jeze ljudstva je nad takim početjem veliko. V splošnem interesu je, da se na mejah te vnebovpijoče razmere takoj odpravijo! Videant consules!

Dobrotnica slepcev. Dne 25. oktobra je v sanatoriju "Elizabethinum" umrla gđ. Marija Križman, ki je v svojih poslednjih dneh pokazala veliko ljubezen do naših slovenskih slepcev. Postavila jih je v oporoki svojim glavnim dedičem svojega premoženja. Zapustila jim je med drugim hišo št. 5. na Karlovski cesti. Pogreba, ki se bo vršil v sredo ob 2 uri od Sodarake steze pri Florjanski cerkvi št. 2. na pokopališču pri Sv. Križu, se bodo udeležili vsi gojenci zavoda za slepce.

Veliko tovarno na tekstilno blago namerava postaviti v Mariboru češki tovarnar Eduard Doktor.

Velika ekspedicijska pod vodstvom nemškega profesorja Kleina odide te dni v Afriko. Profesor Klein je iznašel novo zdravilo proti strašni spalni bolezni, katerega hoče preizkusiti v deželi, ki je tej bolezni domovina. Ekspedicijsko financirajo nemški in angleški industrijalci. Pač zato, ker upajo pozneje na velike profite in ne morda iz humanosti.

Belgijski parlament je kralj razpustil in ravnotako tudi vse pokrajinske svete. Nove volitve so razpisane koncem novembra. Belgijski parlament je v zadnjem času igral ulogo, ki meščanski militaristični reakciji nikakor ni po volji.

METEORITI.

V Washingtonu se je silno strla gora — in rodila se je miški.

Tako je vaelej kadar grmi z jasnega.

Militaristi itak ne dajo več dosti na velike boje ladje. Še par let in sami jih zavržejo kakor so nekoč zavrgli boje ladje na jadra. Zakaž Hughes ne predlaga, da se države ne smejo več poslužiti submarink, letal, bomb s T. N. T. in strupenega plina v vojni in pa bolezenskih bacilov, s katerimi nam groze v bodoči vojni!

Na razorožitveni konferenci — ki ni razorožitvena — sedi tudi naš očka Gompers, predstavnik ameriškega delavstva. Sedi čisto odzad — piše Brisbane, ki je tudi navzoč kot reporter — kot simbolični prikazen delavstva, ki je vedno v zadnji klopi kadar se govori o vojni. Kakor hitro pa je vojna napovedana, morajo iti delavci naprej — na fronto, napovedovalci vojne gredo pa odzad.

Kadar bodo delavci sedeli sprede, ki se bo sklepalo o vojni, generali in vladarji pa zadaj, in kadar bodo morali vladarji prvi na fronto, delavci pa ostanejo doma — takrat, dragi moji, edino takrat bo konec vojne za vselej.

Visoki diplomati v Washingtonu imajo v svoji sredi tudi "dvornega noreca". Faktično morda ni tako, toda zakaj ne bi ga imeli? Saj ga tudi v Versaillesu ni manjkalo! Ta človek je humorist Ring Lardner, ki je dobro plačan zato, da na fin način brije norec iz visokih gospodov diplomatov. Nekaterim ljudem v Washingtonu ne gre v glavo, zakaj se načelnik italijanske delegacije piše Schanzer. Lardner je pojasnil zadevo, češ da je Schanzer najbrž "anektiran" odnoso odrešen Italijan iz Trsta, ki še ni prišel do italijanskega imena, ampak časoma že pride, ako bo Italija živela toliko časa.

Tako se ispreminjajo časi: Pred dvajset leti: — Ali me ljubiš? — Da. — Ali me poljubiš? — Ne! Danes: — Ali me ljubiš? — Ne. — Ali me poljubiš? — Da!

S kapitalističnega stališča ne bi smeli razvažalci mleka stavkati iz sledečih dveh važnih vzrokov:

Kako naj restavracije servirajo s krečo pobarvano vodo in računajo za njo deset centov kozarec, ne da bi gostje dvomili, da je mleko?

Kje naj bogate gospodične vzamejo mlečno kopel?

V slučaju, da Japonci in Anglični ne sprejmejo Hughesovega načrta, tedaj bi mogoče pomagal Andersonov "inžankem."

K. T. B.

OBRAVNAVA PROTI ARBUCKLU.

San Francisco, Cal. — Porota v obravnavi proti igralcu Arbucllu še ni izbrana. Težko je dobiti izžrebance, ki bi bili brez predsodkov. Osem izžrebancev, med temi tri ženske, je bilo zavrnjenih v sredo, ki so si žele ustvariti trdno mnenje, da je Arbuclle kriv obtoženega zločina. Naši so se tudi trije izžrebanci, ki niso obtoženece še nikdar videli v kinoslikah; eden teh je dejal, da sploh ne hodi v kinogledališča, ker se mu zdi to potrat časa. Obe stranki upata, da bo porota sestavljena ta teden. Sodnik je opozoril advokate, da ni treba zavlačevati izbiranja porote s preobličnimi kapricami.

DOPIS.

Chicago, Ill. — Ako hočete preživeti par veselih ur in se pošteno zabavati med svojimi prijatelji in znanci, tedaj ne pozabite še udeležiti domače zabave pvskega zbora "Sava" v soboto 19. t. m. v dvorani S. N. P. J. na 2657 So. Lawndale ave. Preskrbljeno bo za lačne in žejne kakor tudi za plesaje kar najbolje, tako da bo vsak udeleženec zadovoljen v vseh oziirih. — Član "Sava".

LEWIS GRE V SVOJI TRMOGLAVOSTI DO SKRAJNOSTI

Ta trmoglavost ga mogoče preje pahne s stolčka, kot se njemu sanja.

Pittsburgh, Kans. — Mnogo se je že govorilo in pisalo o podjetniški trmoglavosti. Zdi se, da trmoglavost, predsednika rudarske organizacije, presega trmoglavost vseh podjetnikov. Lewis je določil dan, ko se morajo kansaski rudarji vrniti na delo, če ne, bodo pobrane poslovilnice lokalnim organizacijam. Podjetniki so zavirali veselje in ko je napočil dohodni dan, so razposlali križem Združenih držav vest, da je napočil dan, ko se rudarji podajo. Seveda se to ni zgodilo, kar so pričakovali premogovniški podjetniki.

Ali vest, ki je bila razposlana v svet, v interesu premogovniških podjetnikov in Lewisa, pokazuje, v kakšnem temnem prijetstvu živi Lewis s premogovniškimi podjetniki.

Podjetniki niso hvalili še nobene delavškega voditelja, če ni gledal na njih interese. Lewis ni v tem oziru nobena izjema. Njemu ni zadostovalo, da je kansaski vprašan pokazal v napadnih luči na rudarski konvenciji v Indianapolisu, ampak on vztraja v svoji trmi do konca. Delavstvo je že več takih voditeljev postavilo pod kap in menda ni več daleč čas, ko Lewisa doleti ravno taka usoda, čeprav je razumel zgraditi zase močno mašino, ki je delovala na zadnji konvenciji s polno paro. Nekaj ljudi se ima lahko ves čas za norca, nekaj časa se človek lahko norčuje iz vseh ljudi, ali nihče se ne more norčevati iz vseh ljudi in vse čase. Te besede veljajo tudi za Lewisa, ki jih je izgovoril Lincoln.

NEVAREN UBEŽNI BANDIT PRIJET.

Phoenix, Ariz. — Zvezne oblasti naznanjajo, da je prijet nevaren ubežni bandit Roy Gardner in da bo odposlan v Fort Leavenworth, da odsluži svojo petdesetletno kazen. Gardner je bil na glasu kot najprijetnejši poštni ropar. Pohabljen je iz kaznilnice na McNeil Islandu, Wash., ko so igrali žogo. Streljali so za njim, toda kroglo so zgrešile cilj.

Roparja je ujel neoborožen poštni uslužbenec Herman F. Inderlied. Ameriški mornariški pešci so tam blizu čuvali poštne vozove. Gardner je pa stopil na santafski vlak. Nastavil je samokres na Inderlieda, ki je planil nanj. Poštni uslužbenec je eblil močnejši od roparja. Inderlied je prejel sedem tisoč dolarjev nagrade.

Bandit je izjavil, da bi bil lahko ustrelil poštnega uslužbenca, a ker ni še nikdar v svojem življenju streljal na neoboroženega človeka, ni hotel streljati na Inderlieda.

Gardner je blizu San Diega uplenil \$85,000, ko je oropal pošto. Pri nekem drugem poštnem ropu blizu New Castla je pa odnesel \$175,000. Dvakrat je že ušel svojim stražnikom.

VARUJTE SE TIHOTAPKEGA ŽGANJA PO \$12 GALONA.

Chicago, Ill. — Mrliški oglednik Peter Hoffman se trudi, da odkrije tihotape, ki kuha zastrupljeno "mesečino." V tem žganju je formaldehid, ki služi za prezerviranje in kateremu je primasen lesni alkohol. Kemična formula je H-CHO. V trgovino prihaja pod različnimi imeni kot formalin, pormalos, formol itd.

Kemikar McNally izjavlja, da bo več ljudi umrlo, dokler ne bo ta kotel za kuhanje žganja zaplenjen.

Mrliški oglednik izjavlja, da mu je buteljko tega jeraška poklonil dobro znan trgovec, ki je dejal, da je plačal za galono dvanajst dolarjev in da ima žganje okus kot dobra "viska."

Oblastveni organi menijo, da se kotel za kuhanje tega strupa nahaja nekje v okraju Laku.

STOKESOVA OPROŠČENA VSEH OBTOŽB.

Washington, D. C. — Justični departament je zavrgel vse obtožnice proti Rose Pastor Stokesovi, znani socialistki iz New Yorka, ki se izvirale iz njene agitacije proti vojni.

POMOČILO O STAVKI V ZAPADNI VIRGINIJI.

Podjetniki so se pričeli s svojo propagando.

Washington, D. C. — Senator Kenyon se ni izdal poročila o preiskavi zaradi stavke rudarjev v Zapadni Virginiji. Mogoče je tudi, da se poročilo na predloži pred koncem sedanjega zasedanja. Senat je zdaj obložen s drugimi važnimi vprašanji kot na pr. železniški kolobarni sklad za pol milijarde dolarjev, Newberryjeva izvolitev itd.

Premogovniški podjetniki v okraju Loganu, W. Va., so izrabili ta položaj in izdali so letake, da vplivajo na javnost in tako napeljuje vodo na svoj mlin.

VEČINA JE ZA PRODAJO VINA IN PIVA.

New York. — "Narodno liberalna zveza" je objavila, da je prišlo na njen urad nad milijon glasovnic podpisanih od članov organizacije, ki jih je izdala v svoji kampanji, da razvidi, kako mnenje je po deželi po prohibicionistkem amandmentu.

Predsednik te organizacije F. Harley je rekel, da je bilo pregledanih šele kakih 250,000 glasovnic, od katerih je ogromna večina glasovala, da se dovoli prodajanje lahkega vina in piva. Med četrt milijona prejetih glasov jih je 247,692 za odpravo zakona in za dovoljenje lahkih vin in piva. Da se prohibicija popolnoma odpravi je bilo 4,986 glasov, da pa ostane taka kakor je, samo 842 glasov.

FORD LAHKO TAKOJ KUPI SEDEM BOJNIH LADIJ.

Washington, D. C. — Mornariški uradniki, ki so čitali vest, da je milijonar Henry Ford, znani avtomobilski magnat v Detroitu, pripravljen kupiti vse bojne mornarice na svetu po ceni stare žare, ako se vlade pripravljene jih prodati, pravijo, da Ford lahko takoj kupi sedem starih bojnih ladij, ki leže in delajo napotje v mornariških pristanih.

Dotične stare ameriške bojne ladje so zelo poceni in Ford bi imel dovolj železa, ako jih kupi.

NESREČA NA NADULIŠNI ŽELEZNICI.

Chicago, Ill. — V četrtek sjutraj sta trčila dva vlaka nadulšne železnice na Crawford Ave. in Lake St. Vzrok je bila gosta jutranja megla. Po prvih poročilih sta dve osebi mrtvi in 35 je ranjenih. Oba vlaka sta bila natlačena z delavci, ki so se vozili na delo.

Koliko je že plačala Nemčija.

Washington, D. C. — Vojna odškodnina, katero je že plačala Nemčija, je dosegla vsoto \$369,000,000 in mora biti plačana do konca aprila 1923 še nadaljnjih \$281,000,000. Tako je obveščen zvezni trgovski departament.

Od dosedaj plačane vsote je bilo \$238,300,000 gotovine, za \$119,150,000 blaga in \$12,000,000 se je nabralo po Veliki Britaniji pod zakonom, da bo 26 odstotkov iz Nemčije importiranega blaga, plačanega angleški vladi od importirerjev, ker je dovolila Nemčiji kredit.

Skupna vsota odškodnine, katero mora Nemčija plačati, znaša 132 milijard zlatih mark, ali \$31,455,60,000.

Še ena o: Kjer se prepirata dva ... V Tirani so Amerikanci otvorili trgovsko šolo. Ameriški Rdeči križ je poslal eno svojo sekcijo v deželo, da pomore prebivalstvu. Srednje šole na ameriško iniciativo so bile otvorene v Draču, Elbasanu, Skadru, dve šoli v Tirani. — Italija pa naj pošlje Albanecem kanone in municijo, Jugoslavija naj strši s svojimi armadami albanske meje. Jugoslavija in Italija naj se zavoljo Albanije eventualno tudi malo poizkusita na pesti. Angleži in Amerikanci bodo hvalešni gledalci.

4300 let stare egiptovske himne prevedene.

Chicago. — Profesor James H. Breasted s čikaške univerze in znani egiptolog, se bavi s prevajanjem večjega števila pogrebnih himn in molitev, ki so jih spisal Egiptjani pred 4300 leti. Himne so bile najdene na kstah z tunijami, ki so bile odkrite v pravnih egiptovskih pokopališčih.

ŽENSKA ORGANIZACIJA NIHO ZA PREGLEDATVO DIPLOMATOM.

(Nadaljevanje s prve strani.)

se je vodil boj, se uresničuje. Med vsemi citji, zaradi katerih je bila vojna, je bil najvažnejši, največji in najbolj splošni odprava militarizma, da prenehajo vojne. "Tukaj smo zdaj priča največje ponorečbe na svetu. Povsod na svetu, izveti so le narodi, ki so potlačeni s porazom, se grade velike militaristične mašine, in odprto se govori o prihodnji vojni. Ti programi za oroževanje so izizivanje po miru hrepenejših ljudstev na vsem svetu, kajti ljudstva na svetu so stvar tako razumela. Druge butare, druga razočaranja, druge vojne ponorečbe so prenehalje, toda strašna možnost, da bomo imeli še več vojne, je podžgala ljudstva, da podvzamejo akcijo."

Gdš. O'Connor je poudarjala, da je velika nesreča, da je delavstvo tako slabo zastopano na konferenci, dasiravno je delavstvo najbolj prizadeto pri razorožitvi. Izjavila je, če ostane militarizem, da delavske mase izgube vse upanje, da se rešijo revščine, siromaštva in izkoriščanja. Ako konferenca ponoreči, ne bo delavstvo zadovoljno s izidom konference.

DELEGATJE IZ PALESTINE.

New York, N. Y. — S parnikom so prispeli trije delegatje organiziranih judovskih delavcev v Palestini, ki so si vzeli za nalogo, da zberejo \$250,000, kateri denar bi služil za ustanovitev ko-operativne delavske banke. Naloga ko-operativne delavske banke bo, da bo ščitila delavska podjetja v Palestini. Delegatje so zastopniki Unije delavskih organizacij, ki se sestoji iz vseh tamkajšnjih delavskih uni, ko-operativ in socijalističnih političnih organizacij v Sveti deželi.

Demonstracija za Sacco in Vanzetti v Kopenhagnu.

Kopenhagen, 17. nov. — Tukajšnje ameriško poslanstvo je pod močno policijsko stražo vsled demonstracij danskih komunistov v prid Sacco in Vanzetti v Združenih državah.

Vladna kriza na Ogrskem.

Dunaj, 17. nov. — Vladna kriza v Budapešti je sadržala ratifikacijo mirovne pogodbe z Združenimi državami.

Čehoslovakijski in Jugoslavijci demobilizirata čete, ki sta jih pripravili za invazijo Ogrske.

Mehika — Meka za kapitaliste. Mexico City, Mehika, 16. nov. — (Max Worth, Federated Press). — "Zdi se mi, da vai vaši veliki gospodje gledajo na jug", mi je rekel zavirač vlaka, ki vozi do texanske meje. Dalje je rekel, da so se v zadnjih dveh mesecih pripeljali na njegovem vlaku sledeči mogotci iz Združenih držav v Mehiko:

Samuel Vauclain, predsednik Baldwinove družbe za izdelovanje lokomotiv.

E. C. Bedford, predsednik Standard Oil kompanije.

E. H. Gary, predsednik jeklarke korporacije.

Thomas W. Lamont, drug Morganove družbe.

Prvi je šel v Mehiko prodajati lokomotive, drugi kupovat olje, tretji bi rad kupil železarne v Monterrey in gredoč se je pritožil pri mehiški vladi zoper bojkot proti neunijskim izdelkom v Ameriki, četrti — Lamont — je pa najbolj premeten. Lamont latir-

java denar v Mehiki. Obnaša se uljudno in demokratično kakor star političar. Za nameščence mu vlaku je imel bogate napitnine in prijazen smehljaj — in tu je najbolj nevaren! Mehiko ljudstvo, čuvaj se ga!

Zmaga delavcev in kmetov na Bulgarokem.

Sofija. — Oktobra meseca so bile občinske volitve po 180 mestnih in vaskih občinah. Kakor znano, so bila skoro vsa mesta Bolgarije upravljana od komunistične ali od drugih delavskih strank. Mestne oblasti, ki so bile v rokah delavskih in kmetijskih strank, so naložile največji davek na veleposvetstva, vojne dobičkarje in sploh premožnejše ljudi, kar je uletelo pri buržoaziji na veliko nezadovoljnost. Buržoazija ni izpolnjevala teh odredb in je zahtevala od vlade naj razpusti delavske občinske oblasti. Vlada je takoj ubogala in razpisala ponovne volitve, izvoljene delavce in male kmete pa poslala domov.

Vse meščanske stranke in stranke so se združile v koalicijo, katere je vlada skrbno podpirala. Poleg tega je vlada poostila cenzuro in aretirala razne delavske voditelje. Politični umori so bili najboljša sredstva za nastop bolgarske demokracije proti delavstvu in revnejšim kmetom. Posledno po večjih mestih, kjer so imeli delave vpliv, je vlada dan pred volitvami odredila neštevilne aretacije in jih izvršila.

Ni ni pomagal ves teror buržoazije podpirane od vlade. Delavei so dosegli zmago kakorjone nikdar prej. V mnogih mestih imajo absolutno večino, v drugih pa so močnejši kakor druge stranke. V Sofiji so zmagali komunisti in imajo več glasov kakor vse buržoazne stranke skupaj. Kljub veliki zmagi se je še vedno bati, da bi vlada ne počela s še hujšim terorjem, ker velika sedanja zmaga pri občinskih volitvah je pokazala, da bo pri prihodnjih volitvah za državno zbornico zletela tudi sedanja vlada.

Noblova nagrada za pomoč Rusom.

Pariz. — Govori se, da je komunistični pisatelj Anatole France, ki je prejel Noblovo nagrado za literarna dela vsa vsoto nagrade podaril v pomoč ruskemu narodu. Letonjmi dohodki nagrade Anatolu Franceu znašajo \$21,000.

KJE STA?

Zvonko Novak in Frank Kramar. Prvi je slovenski javnosti dobro poznana, nasadnje kot urednik in izdajatelj lista Slovenski Narod v Pittsburghu, Pa., od koder je tudi odšel pred šestimi meseci, neznano kam. Frank Kramar je tudi odšel iz Pittsburgha še pred letom dni, kam se ne ve. (Oba sta še s nama.) Kdo rojakov ve za njuna naslove, je prijazno prošnja, da to naznani na sledeči naslov, ali pa naj se sama javita, kar bo za vaju tudi najboljše. Rudolf Pinaar, 5289 Buttler St., Pittsburgh, Pa. (Adv. Nov. 16-18.)

NAJNOVEJŠA IZNAJODBA

Ključavnica brez ključa, stane samo \$1.00. Naredilo in doner pošljite v plačilo takoj na:

A. KONCHAN MFG. CO. 1912 W. 22nd St., Chicago, Ill.

PROSTI ČAS

porabite za učenje angleščine, ki vam bo služila vsa poznejša leta. Kupite Angleško-slovenski besednjak. Cena \$5.00. Naročite na naslov:

DR. F. J. KERN, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

VABILO NA VESELICO IN VINSKO TRGATEV

katero priredita

DRUŠTVI št. 52, S. N. P. J. in S. D. P. Z.

dne 24. novembra 1921 v Slovenskem domu v Broughton, Pa.

Pričetek točno ob 2. uri popoldne.

VSTOPNINA: za moške 50c, ženske so proste vstopnine.

Uljudno vabimo vsa sosedna društva in vse slavno občinstvo, da se polnostevlino vdeležijo te naše zabave. Za točno in vastransko dobro plačevanje bode skrbel veselilni odbor.

Pridite vsi ključ

—ODBOE!

Slovenska Narodna

Ustanovljena 8. aprila 1904.



Podporna Jednota

Inštop. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODESKI:

Predsednik: Vincenc Colcher, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

POŠTNI ODESKI:

John Underwood, predsednik, 408 May St., Springfield, Ill., Martin Zelenka, Box 274, Northbrook, Ohio, Jap. Radich, Box 432, Smithton, Pa., Frank Durnak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio.

OKROŽJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

OKROŽJE OKROŽJE: John Ambrosio, Box 288, Minto, Pa., Anton Radich, Box 72, Wick Haven, Pa.

ZARADNO OKROŽJE: Anton Baker, Box 194, Grove, Kans., na Japonsku, Lee Kukar, Box 206, Gilbert, Minn., na Japonsku.

Nadporni odbor:

Metk. F. J. Kern, predsednik, 2657 E. 140th St., Collingwood, Ohio, John Ambrosio, 418 Pierce St., Brooklyn, Minn., Peter Bernik, 2123 E. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor:

Vincenc Colcher, John Underwood in Matt Petrovic.

Zdravitveni odbor:

Predsednik: Frank Abt, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

JOSEF — Zdravitveni odbor, ki deluje v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posloje, ki se predložijo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KAMERNE BOLNIŠKE POŠTNE SE NASLOVE: Bolnišni tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DEJANSKI POŠILJATVE IN STVARI, ki se šilajo gl. izvrševalnemu odboru in Jednoti vrše na naslov: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE KADEVE V SVETI S. N. P. J. in S. D. P. Z. se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse posloje glavnega poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadpornega odbora, čigar naslov je zgornji.

Vsi prisilni na glavnem odboru se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 May Street, Springfield, Ill.

Vse prisilne proti uredništvu glavnega se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči, oglaš, narodna in splošna vna bar je v zvezi s glavnimi jednoti, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

IŠČEN ŽENSKO

Ker sem se odločil živeti v Združenih državah, sem sedaj pripravljen prodati posestvo v starem kraju v vasi Lahovec, fara Cerktje na Gorenjskem. Hlisa stoji v prijetnem kraju in je bila v nji še od enkrat in je tudi sedaj trgovina, so tri njihove za 18 mernikov posestva, dva gozda, hlisa, štala, skedenj, pod za mlato, dva vrta in vsa potrebna hlisa in poljska oprava. Vse se proda po zmerni in niski ceni. Za vsa nadaljnja pojasnila se obrnite osebno ali pisмено na moj naslov: Andrej Pirc, P. O. Wilton, North Dakota. (Adv. Nov. 10-18.)

SLAVNOSTNA OTVORITEV

dobre snanih gostinskih prostorov, kjer se bo postreglo s dobro pijačo in prijetnim dne 19. novembra 1921 v soboto popoldne in zvečer. Pridite osebno in se pripravite. Se uljudno pripravljamo lastnika:

Karl Zehner in Mary Andreja 2498 Blue Island Avenue, CHICAGO, ILL.

PRODA SE PRODAJALNA S NEBAVIM BLAGOM IN NESEKICA

Ugodna priložnost za Slovence ali Hrvate, velika slovenska naselbina, na zapadu v državi COLO. Prodaja se vsled slabega zdravja in onemoglosti. Za naslov se obrnite osebno ali pa pisмено na "Upravišništvo", 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

PODGLASTILA

dela MATIJA SKENDER št. 19 LET, za rojaka po cel Ameriki. On se mora vedeti, kako se pooblastila izdajajo. Pij mu in razloži svoje zadevo, pa ti bo naredil vse pravilno, da ti se bo mogla grun prodan s nepravilnim pooblastilom. Njegov naslov je 5227 Butler St., Pittsburgh, Pa. (Advert.)

VICTORIA SUPPLY CO., 654 Morton Bldg., New York

SLOVENSKE-PIANO-ROLE

LEUBA MOJA \$1.25 VSI SO PRINAJALI \$1.25
BLADI VOJAKI \$1.00 HOLZMAKER MARK \$1.00
BONAVES VALOVI \$1.00 CREZ VALOVE \$1.00

SE DOBILJO EDINOLE PRI

Narivalek-Potokar Co., 331 Groves St., Conemaugh, Pa.

Pri naročilu blagovila pošliti 50 centov na poštnico.

KOR NAMERAVA POTOVATI V DOMOVINO

KOR ŽELI DOBITI SVOJCE IZ DOMOVINE

KOR ŽELI POSLATI DINARJE ALI DOLARJE ZA BOŽIC

KOR HOČE VARNO NALOŽITI SVOJ DENAR

KOR HOČE KUPITI ALI PRODATI OBVEZNICE NAJ PIŠE NA

EMIL KISS, BANKIR

133 SECOND AVE. NEW YORK, N. Y.

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Stepan Trofimovič je debelo gledal prepričano se gosta, ki sta izdajala drug drugega in sama sebe, ne da bi ju najina prisotnost le količkaj motila. Pomislil sem, če ni Liputin namenoma pripeljal k nam tega Alekseja Niliša, da ga zvabi s pomočjo tretje osebe v potreben razgovor; to je bil njegov priljubljeni manever.

"Aleksaj Niliš se predobro pozna Nikolaja Vsevolodoviča," je razdraženo nadaljeval, "samo da skriva to. In kar ste vprašali zaradi kapitana Lebjadkina — on ga je poznal prej od nas vseh, pred kakimi petimi ali šestimi leti, v tisti, da se tako izrazim, maloznani dobi petrogradskega življenja Nikolaja Vsevolodoviča, ko ni še nihodoma v naše mesto. Vse kaže, da je naš prine tisti misli na to, da nas še kdaj osreči s svojim priste čase v Petrogradu kaj čudno izbiral svoja znanja. Takrat se je menda tudi seznanil s Aleksajem Nilišem."

"Varujte se, Liputin, svarim vas! Nikolaj Vsevolodovič misli biti kmalu tukaj in on se ve postaviti zase."

"Zakaj pa naj bi meni kaj hotel? Saj prvi kričim, da je človek bistrega in finega uma, in tudi Varvaro Petrovno sem večerj čisto potolažil v tem zmislu. 'Samo za njegov značaj,' sem ji dejal, 'ne morem jamčiti!' Lebjadkinu je takisto ušlo sredi: 'Njegov značaj,' pravi, je kriv moje nesreče.' Eh, Stepan Trofimovič, lahko vam je kričati, da vohunim in spuetkarim, toda spomnite se, kdaj ste že sami vse izveliki iz mene, in a kako preobilo radovednostjo! In še Varvara Petrovna — ta je pomerila naravnost v črno: 'Vi, pravi, 'ste bili osebno zapleteni v to stvar, zato se tudi obračam k vam.' Ta bi bila lepa! Kakšne cilje morem imeti, ko sem vendar pogoltnil od njegove ekscelence osebno žalitev v prirobo vse družbe! Zdi se, da imam še druge vzroke, zanimati se, ne zgolj spletakariskih. Danes vam stiska roko, jutri pa vas v zahvalo za vaše gostoljubje bje po lico pred vsemi častitimi gosti, ako se mu zljubi. Takšna objektivnost! Seveda imajo ti metuljčki in hrabri petelinčki ženski spol zmerom na svoji strani. To so graščaki sinčki s perotničicami, kakor amorčki in starih časih. Pečorini-srejoje! Vam, Stepan Trofimovič, vam zagrizenemu samecu je lahko govoriti in zmerjati mene zaradi njegove ekscelence, da spletkarim. Če pa si vzamete lepo mlado ženo, vi, ki ste še vedno tako mladega lica, je najbolje, da zapahnete duri pred našim princem in zabarikadirate hišo! Pa kaj bi govoril: da ni gospodična Lebjadkina, ki jo s knutom tepe, umobolna in šepasta — bogme, prepričan bi bil, da je tudi ona žrtva strasti našega generala in je to tisto, kar je okodovalo kapitana Lebjadkina, na njegovi rodbinski časti, kakor se sam izraža. Če se tudi ne sklada z njega finim vkusom, kaj zato! Vsaka jagoda mu tekne, samo da ga najde v pravem razpoloženju. Vi me pestite zaradi spletek, kakor da jaz kričim, ko že vse mesto ropoče, jaz pa le poslušam in pritrjujem; pritrjevati pa vendar še ni prepovedano."

"Mesto kriči! O čem pa?"

"To se pravi, kapitan Lebjadkin kriči v pijanosti po vsem mestu; nu, to je vendar isto, kakor če bi kričala cela ulica! Ali sem jaz kriv? Jaz se zanimam samo med prijatelji — mislim vendar, da smo tu v prijateljskem krogu?" Nedolžno nas je obletel s očmi. "In kakšna reč se je pripetila, pomislite: njegova ekscelence je menda poslala po vse častivrednem dekletu, skromni siroti, ki jo imam čast poznati, še iz Švice tristo rubljev, da jih izroči kapitanu Lebjadkinu. Lebjadkin pa je dobil kmalu potem zanesljivo vest — po kom, ne povem, ampak tudi po vse časti vredni in potemtakem verodostojni osebi — da ni bilo poslanih tristo, marveč tisoč rubljev. 'Punice', kriči Lebjadkin, 'mi je torej izmeknila sedemsto rubljev.' On hoče imeti svoj denar, malone s pomočjo policije; tako vsaj kriči in razsaja po vsem mestu. . . ."

"To je podlo, podlo od vas!" Inženir je zdajci planil s stla.

"Saj ste vendar sami tista vse časti vredna oseba, ki je potrdila Lebjadkinu v imenu Nikolaja Vsevolodoviča, da mu ni poslal tristo, nego tisoč rubljev. Kapitan sam mi je povedal v pijanosti."

"To je nesrečno nesporazumljenje. Nekdo se je zmotil. . . . Neumnost je vse skupaj, vi pa pravite podlosti. . . ."

"Rad verjamem, da je neumnost, in sree me boli, ko poslušam, zakaj častivredna gospodična je zapletena v tisto stvar prvič zaradi sedemsto rubljev, in drugič če hočete vedeti, zaradi nedvobne intimnosti z Nikolajem Vsevolodovičem. Kaj pomeni njegovemu visokorodju, oskrniti posteno dekle ali onečastiti tujo ženo; kakor se je zgodilo takrat pri meni? In če mu pade v roke cel, velikodušen mož, ga bo vedel pripraviti do tega, da zakrije tuje grehe s svojim častitim imenom. Sam vem, kaj se to pravi; o sebi govorim. . . ."

"Pazite se, Liputin!" Stepan Trofimovič je vstal s naslanjača in pobledele.

"Ne verjemite, ne verjemite! Eden ali drugi se je zmotil, in Lebjadkin je pijan," je klical inženir v neizrekljivi razburjenosti. "Vse se pojašni! Dovolj imam. . . v mojih očeh je to nizkotnost. . . dovolj, dovolj!"

"Stekel je iz sobe."

"Kam pa bežite! Saj greva skupaj!" se je splakal Liputin, skočil na noge in zbežal za Aleksajem Nilišem.

VII.

Stepan Trofimovič je stal trenotek v zamljivosti, se ozrl name s raztresenim pogledom, vzela klobuk in palico ter odšel tlo iz sobe. Spustila se je za njim kakor prej. Videč, da ga spremljam, je dejal med vrati:

"Ah, da, vi ste lahko za pričo. . . dell'accident. Vous m'accompagnez, n'est-ce pas?"

"Stepan Trofimovič, ali ste res spet namenjeni tja? Premislite, kaj se lahko naplete!"

Z bednim, blodnim smehljajem aramu in popolnega obupa, hkrati pa nekakšne čudne navdušenosti je obstal za hip ter šepnil:

"S 'tujimi grehi' se vendar ne morem ženiti!"

Samo te besede sem čakal vse dni! Po celem tednu zvijanja in hlinjenja se je vendar oglasila ta tajna, meni dolgo skrivana besedica. Nepopisno ogorčenje me je pograbilo.

"In taka umazana, taka . . . nizka misel se je mogla poroditi vam, Stepanu Verhovskemu, v vašem bistrem umu in vašem dobrem srcu. . . in še. . . predno je govoril Liputin!"

Pogledal me je in šel brez odgovora svojo pot. Nisem ga pustil samega; hotel sem biti navzoč pri njegovem razgovoru s Varvaro Petrovno. Opuštil bi mu bil, da je v svojem babjem malodušju verjel samo Liputinu, ali zdaj je bilo jasno, da je že zdavnaj prej vse istuhtal, Liputin pa je zdaj samo potrdil njegovo sumnjo in nalil olja v ogenj. Prav nič ni pomišljal osumniti deklico že prvi dan, ko vendar ni imel nikakega razloga, še tistega ne, ki mu ga je zdaj dal Liputin. V despotem ravnanju Varvare Petrovne pa je videl zgolj obupno željo, da bi poroka s poštenim možem čimprej zamazala dvorjanske greške njenega dragocenega Nicolasa! Strašno sem želel, da bi ga doletela kazen za to!

"O Dieu, qui est si grand et si bon! Oh kdo me potolaži!" je vzkliknil, ko je imel za sabo korakov in zdajci obstal.

"Pojdva takoj domov, pa vam pojasnim vse!" sem viknil, obračaje ga s silo proti domu.

"On je! Ali ste res vi, Stepan Trofimovič? Vi?" se je začel svež, razposajen in mladosten glas kakor muzika poleg naju.

Ne da bi jo midva opazila, se je bila naenkrat pokazala ob najini strani jahačica, Lizaveta Nikolajevna; s svojim vsakdanjim spremljevalcem. Pridržala je konja.

"Tak stopite, stopite že hitreje!" je klicala glasno in veselo. "Dvajset let ga nisem videla in sem ga spoznala, on pa. . . . Kaj me res ne poznate?"

Stepan Trofimovič je vzel pomoljeno mu roko in jo pobožno poljubil. Gledal je nanjo, kakor bi molil; beseda mu je zastajala v grlu.

"Spoznal me je in veseli ga! Glejte, Mavrikij Nikolajevič, ves srečen je, da me vidi! Kako da vas ni bilo vsa dva tedna? Tetka je zatrjevala, da ste bolni in vas ne smem vznemirjati; ali saj vem, da tetka laže. Cepetala sem že z nogami in zmerjala vas, ali hotela sem, da pridete sami od sebe, naj stane kar hoče, zato nisem poslala k vam. Moj Bog, saj se ni prav nič izpremenil!" ga je ogledovala, sklanja se s sedla. "Kar smešno je, kako malo se je izpremenil! Ah ne, so gubice okrog oči in na licih in tudi sivi lasje, toda oči so še vedno iste! Pa jaz, ali sem se izpremenila? Kaj! Kako da venomer molčite?"

Ta hip sem se spomnil povesti, da je skoraj zbolela, ko so jo odpeljali v njenem enajstem letu v Petrograd; v svoji bolezi je baje vedno plakala in vpraševala po Stepanu Trofimoviču.

"Vi. . . jaz. . . . Radost mi je trgala glas v nerazločno ječlanje. 'Pravkar sem vzkliknil: 'Kdo me potolaži?' — in začel sem vaš glas. . . . To smatram za čudež, et je commencé a croire."

"En Dieu! En Dieu, qui est si grand et si bon! Vidite, vsa vaša predavanja vem še na pamet. Mavrikij Nikolajevič, ne veste, kakšno vero mi je takrat oznanjeval en Dieu, qui est si grand et si bon! Ali še pomnite svoje povesti o tem, kako je Kolomb odkril Ameriko in kako so vsi kraljici: 'Zemlja, zemlja!' Pestunja, Aljona Frolovna, pravi, da se mi je takrat poneli bledlo in sem v spanju kričala: 'Zemlja, zemlja!' Pa tega se spominjate, kako ste mi pripovedovali zgodbo prince Hamleta? Ali veste, kako ste mi opisovali prevoz ubogih izseljencev iz Evrope v Ameriko? In vse tisto ni prav nič res, natančno sem zvedela pozneje, kako jih prepeljavajo — toda kako lepo mi je lagal takrat, Mavrikij Nikolajevič, skoraj lepše od resnice same! Kaj tako gledate Mavrikij Nikolajevič? To je najboljši in najzvestejši človek na vsej zemeljski obli; vzljubiti ga morate kakor mene, brez ugovora! Il fait tout ce que je veux. Ampak vi, ljubček. Stepan Trofimovič, ste menda spet nesrečni, da sredi ulice kličete tolažnika? Nesrečni, kajne? Da?"

"Sedaj sem srečen. . . ."

"Ali vas tetka žali? Je nadaljevala, ne poslušajte ga. Še vedno stara, hudobna, krivična in vendar nam vsem tako draga teka: Pomnite, kako ste mi padali na vrtu v objem, jaz pa sem vas tolažila in plakala z vami? Oh, ne bojte se Mavrikija Nikolajeviča; on ve vse o vas, na njegovi rami lahko jočete, kolikor vam drago — stal bo in držal, kolikor časa bo treba. . . . Vzdignite klobuk, odkrijte se za hipce, iztegnite glavo in postavite se na prste, da vas poljubim na čelo, kakor sem vas poljubila zadnjikrat, ko sva se ločila. Vidite, kako dobro se zdi onile gospodični, ki naju gleda skozi okno. . . . Nu, bližje, bližje! Moj Bog, kako je osivel!"

Sklonila se je s sedla ter ga poljubila na čelo. "In zdaj k vam domov! Saj vem, kje stanujete. Takoj bom pri vas, pri tej priči. Napravim vam prvi obisk, trdovratneč, vi grdi, potem pa vas zavlečem k sebi na ves dan. Hajdite, pripravite se, da me sprejmete."

To rekši je zdrljasa s svojim kavalirjem. Vrnila sva se. Stepan Trofimovič je sedel na divan ter se razjokal.

"Dieu, Dieu!" je vzkliknil. "Enfin une minute de bonheur!"

Čez pihih deset minut je prišla, kakor je bila obljubila, v spremstvu svojega Mavrikija Nikolajeviča.

(Dalje prihodnjis).

Kašelj in prehlad.

V tem letnem času vladajo kašelj in prehlad pri odraslih in pri otrocih. Če se zanemari, se razvije iz njega komplikacija, ki se lahko nevarno izogni. Izognite se zlim posledicam prehlada z vzetjem Severa's Cold and Grip Tablets (Severjevih Tableto) zoper prehlad in gripo. Cena 50 centov. — Hitro odposlajte proti kašlju dobite, če vzamete

Severa's Cough Balsam

(Severjev Balsam zoper kašelj). Pomirja razdraženost, omehča izločevanje, ustavi kašelj, povzroča laglje dihanje in pomaga pri povrniti normalne stanje. Večje steklenice 50 centov, manjše 25c. Pri lekarnjah.

W. F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA**BOJAKOM IN ČLANOM V DRŽAVI PENNSYLVANIA.**

Dne 15. novembra, 1921 se poda na pot in na agitacijo za list "Prosveta" brat in član Jernej Kokelj iz Irwin, Pa., kateri je pooblaščen od upravnistva, da sme pobirati naročnino od starih in novih naročnikov in izdajati zato potrebna potrdila. Upamo, da mu bodete šli v vseh ozirih v pomoč, ter se naročili na list "Prosveta." Za upravnistvo F. Godina.

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.**DR. J. V. GRAHEK ZDRAVNIK.**

Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 2:30 popoldne.

843 E. Ohio Street.

Telefon Cedar 2388

N. S. PITTSBURGH, PA.

CUNARD-ANCHOR

ANCHOR DONALDSON

Največji in najhitrejši parniki sveta. Izvrstna postrežba potnikom. Lokalni zastopnik je v našem mestu ali bliže nekje.

V Jugoslavijo, Ogrsko, Rumunsko in Bolgarijo, mimo Trsta, Reke ali Dubrovnika.

Caronia Dec. 7
Vožnja v Trst stane: \$110 in v Reko \$111 in \$5 davek.

Via Cherbourg & Southampton.
Carmania Dec. 3
Aquitania Dec. 13

Za praznike.

Stara navada ameriških rojakov je, da se spomnijo svojih sorodnikov in prijateljev v domovini s primernim darom za božične praznike.

Ker je sedaj cena denarja izredno nizka, že samo par dolarjev pomeni jako veliko v starem kraju.

Denarne pošiljave skozi našo banko so navadno nakazane v 14 dneh. Denar dobi prejemnik na svoji domači pošti brez vsakega odbitka. Naše cene so vedno med najnižjimi.

ZAKRAJŠEK & ČESARK,

slovenska banka

70—9th Ave. New York City.

Dostavek: Onim, ki žele potovati domov za praznike, priporočamo svojo potniško pisarno.

POMNOŽITE SI LETA V ŽIVLJENJU

Postanite 10 do 30 let mlajši.

Proti zaprtosti, kislam želodcu, bolnim obistim in slabo kri, Bolgarski krvni čaj je izvrstno zdravilo. Vzemite toplega pred greste, spat, preste prehlad. Prodaja se v lekarnah ali po pošti velik zavoje za \$1.25, ali 3 za \$3.15 ali 6 za \$5.25. Naslov je: Marvel Products Company, 8 Marvel Building, Pittsburgh, Pa. (Adv.)

NAZNANILO BOLNIKOM

Pred trideset leti je neki Cikalki zdravnik pričel dajati svojim bolnikom čudovito zdravilo z imenom Nuga-Tone. To zdravilo je sestavljeno iz osmih izvrstnih zdravilnih snovi, ki ne uporabljajo in priporočajo po vseh zdravniških sveta. Teh osem zdravil ojačuje in vredi vse telesne organe k pravemu delu. Nuga-Tone je eno med najboljšimi zdravili, ki so še kdaj iznajdene bile za želodčne nerednosti, slabo prebavo, črevesne in jeterne bolezni, beli jezik, slab diih, bolečine pri srcu, želodčne bolezni, blagvanje žolča, zgruba slati, nervoznost, zgruba moči, slabo zmušeno stanje života, sušenje, slabo kri, bledavost in mnogo enakih nerednosti. Naročite si steklenico Nuga-Tone še danes v lekarni, vživajte nekaj dni in ako ne bodete zadovoljni vrnite ostane lekarnarju in dobite vaš denar nazaj. Ako vaš lekarnar nima Nuga-Tone, tedaj ne jemljite ponaredb, ampak pošljite nam \$1.00 in mi vam pošljemo dovolj zdravila za en mesec poštne prosto. National Laboratory, 1018 S. Wabash Ave., Chicago, Ill.

Nuga-Tone**COLUMBIA GRAMOPHONE**

od \$30.00—\$250.00

VELIKA ZALOGA PLOŠČ V VSEH JEZIKIH.

Imam novo zalogo nemških importiranih "Homokord" rekordov. Brespladne cenike dobite pri:

VICTOR NAVINŠEK, 331 GREEVE ST., CONEMAUGH, PA.**NAJVEČJA RAZPRODAJA PO NIZKI CENI!**

Gospo in gospodične, privikar v življenju imate tako ugodno priliko kupiti najnovejše vrste zagrinjala krasno izdelana ki jih bo vsako občudoval in bodo krasila vaša okna. Naša zagrinjala so narejena iz najboljšega blaga in dobrega izdelka, brezjame koliko plašate za druge zagrinjala, pa ne bodo prav nič lepša in boljše od teh, ki vam jih nudimo po zelo niski ceni za \$2.25 za eno okno. Ako vi naročite štiri zagrinjala tedaj si priharite \$1.00 ker mi vam jih damo za \$8.00. Zapišite si, da ta ponudba velja le za ta mesec, torej se poslužite te prilike in naročite SEDAJ. Nikdar vam ne bo šel.

Ne zahtevamo nobenega denarja v napred. Pošljite samo \$5c v poštne znamkah, kar se bo upoštevalo kot del naplata. Ostalo svoto plašate kadar se vam prične zagrinjala na dom. Mi jamčimo popolno zadovoljstvo ali pa vrnemo denar.

Torej ne samodite te ugodne prilike! Pišite že danes!

UNION SALES COMPANY Dept. 95,

673 W. Madison Street

Chicago, Ill.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Dubrovnik, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA

Tret, Opatija, Zadar

NEMSKA AVSTRIJA

Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji in Nemški Avstriji.

IZDAJAMO čke v kronah, lirah in dolarjih, plačilne na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne liste na vse kraje in za vse črte.

IZSTAVLJAMO tudi čke, plačilne v efektivnem slatu pri Jadranski banki in njenih podružnicah s pridržkom, da se izplačajo v napoleonskih ali angleških sterlingih, ako ni na razpolago ameriških dolarjev v slatu.

SPREJEMAMO DENARNE VLOGE v dolarjih ter plačamo začasno 4% obresti. Oddelek vlog smo ustanovili nanovo na željo mnogih rojakov iz Amerike, ki se poslužujejo naše banke. Po sprejemu prvega denarja izdamo vložno knjižico v dolarjih in jo pošljemo vlagatelju. Za prepis nadaljnjih vlog ali za dvig denarja je potrebno, da se nam pošlje v registriranem pisnu vedno tudi vložno knjižico.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order ali pa po New York Bank Draft.

KADAR STE NA POTU v stare domovino in se nahajate v New Yorku, se Vam bo izplačalo, ako se zglasite glede vreditve vaših denarnih zalog pri ravateljstvu naše banke v prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga mogoče že kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri Jadranski banki izvanredno ugodni pogoji, ki bodo velike koristi za vse one, ki se že ali se bodo posluževali naše banke.

Slovenci, prijatelji in poznavalci naše banke so vlnudno prosi, da opozorijo na ta naš oglas svoje znanke iz Hrvaške, Dalmacije, Istre, Goriške, Srbije, Bosne, Hercegovine in Crngore.

Frank Sakser State Bank